

Premiile Observator cultural

Sumar

Arhiva

Blog

Nr. 577 din 03.06.2011

Acasa | Literatură | Oameni obișnuți

Focus
Editorial
Eveniment
Actualitate
Opinii
Informații
Politic
Literatură
Arte
Rubrici

Carmen MUȘAT
Paul CERNAT
Ovidiu DRĂGHIA
Iulia POPOVICI
Adina DINIȚOIU
Ovidiu ȘIMONCA
Doina IOANID
Bianca BURȚA-CERNAT
Andreea RĂSUCEANU
Cezar GHEORGHE
Silvia DUMITRACHE
Observator cultural

[vezi toti autorii](#)

Oameni obișnuți

Petru CIMPOEȘU - Firesc

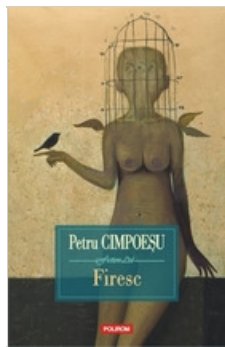
Autor: [Daniel CRISTEA-ENACHE](#)Categoriza: [Literatură](#)

0 comentarii

[Tiparește pagina](#)

Marime text

Recomanda articolul prin:

După douăzeci și cinci de ani de la publicarea primului său roman, *Firesc*, Petru Cimpoescu doua ediție a acestei cărți: o ediție revăzută, dar nu într-atât încât pariul prozatorului cu sine poată fi observat.

Pe de o parte, tînărul (în 1985) autor făcea o proză de acuratețe realistă, intrînd în exact ac muncitorești pe care forurile le recomandau – și, în anii '50, le impuneau – scriitorilor noștri vîrstnicul Augustin Buzura, Petru Cimpoescu descrie meticolos viața oamenilor muncii și fel microcolectivitatea din „conducătoarea“ clasă a proletariatului construiește, zi de zi, sociali: Provocarea atît a romancierului „șazecist“, cît și a celui „optzecist“ este să răstoarne, cu r lor pregnante, penetrante, clișeele de realism socialist convertit naționalist în cultul celui mai poporului. Dincoace de lozinci, de discursuri mobilizatoare, de fraze standardizate, este via oamenilor obișnuți, urmărită atent în gesturile și spusele lor sau recuperată dintr-o interiorit adeseori sondată. Și aici se vede un al doilea pariu al autorului, acum, omologat: tînărul Petru Cimpoescu ambiționa s. totodată, și proză psihologică viabilă cu aceste personaje recrutate nu numai din rîndul intelectualilor. Și un muncitor sondor, un mecanic, un șofer (deja, cu șoferii, intrăm în plin Șuksin), o cîntăreață de muzică ușoară reprofilată pe ro reprezenta, epic, mai mult decît o siluetă ce trece prin decor sau un număr pierdut într-o statistică.

Intelectualului mai reflexiv și cu o privire analitică mai specializată îi revine însă, în *Firesc*, o bună parte dintre obliga Și Iunia Poenaru, stagiara venită la secția Ața-Brateș, în „văgăuna asta, la capătul lumii“, și Adam Nica, încă tînărul i care a parcurs experiența adaptării și scufundării în mediu – amîndoi mai mult observă, analizează, detaliază decît să gesturi pe care cam toată lumea (inclusiv cititorul) le așteaptă de la ei. Iunia, o tînără fermecătoare care încă n-a învăț începută viața, apare de fiecare dată inhibată, reținută, încurcată, confuză, fără experiența feminină și socială a replicii momentul potrivit ori a zîmbetului adresat cum și cui trebuie. Perechea oficială a lui Adam, Tamara, cu reduce capac intelectuale, are acel *savoir vivre* socialist care Iunii îi lipsește cu desăvîrșire. Stagiara noastră se „consolează“ atun notînd într-un jurnal ceea ce ar trebui să facă în realitate și nu face. Prologul, care ocupă... aproape jumătate din rom constituit de chiar jurnalul Iunie: dar nu unul la cald, pe viu, în notația directă a întîmplărilor fiecărei zile, ci unul dilatat retroproiectiv. Complicîndu-se inutil, Iunia, fosta elevă-model care a cîștigat detașat „competiția virtuților“, nu va gă drumul direct către propria viață. Jurnalul se va întrerupe fără ca acest personaj feminin atît de interesant să găsească eliberatoare.

La capătul celălalt al relației sentimentale pe care mai toată secția de extracție o așteaptă, dar care nu se mai încheagă duce la o adîncime uimitoare inerția, abulia, inadecvarea la realitate. Iunia și Adam, văzuți de toți cei din jur ca un cuș sînt, la modul simbolic *frați*: la fel de nepricepuți, șovăitori și sfîngaci în a face și a spune ceea ce altora li se pare ab scenă memorabilă îi grupează pe Adam și pe Iunia, pe punctul de a deveni amanți, plus un Huștiu mai experimentat, de interior. Al treilea aruncă o replică de încălzire și face cîteva glume reușite, creînd dintr-odată o atmosferă plăcută nepregătite vioiciunea“, surprinde preludiul promițător naratorul impersonal din „Epilog“. (*Firesc* are două jumătăți: u un „Epilog“!). Imediat Huștiu „povestii“ – perfectul simplu pentru o situație cîtuși de puțin complicată – o partidă de el cu un mecanic și pe care o pierduse. Și acum intră în cadrul epic și se dilată monstruos, instalîndu-se pentru o du înnebunitoare, „stilul“ lui Adam de a participa la conversație și de a face curte tinerei pe care o iubește. Începe și el s despre o partidă jucată mai demult: „Pînă la mutarea a douăzecea partida fusese echilibrată; el juca cu negrele. Jucau prudent. Mai rămăseseră pe tablă caii, reginele, cîte trei pioni și un nebun și bineînțeles regii. Nu știa absolut deloc c mai spuse că el avea o poziție foarte încurcată. Ar fi vrut să renunțe la cal și nebun pentru a putea juca mai degajat c mutat calul din b7 la c5, asta reținea exact. Mardare l-a atacat cu nebunul său, i-a dat șah și-i ținea regina la o parte... nerăbdător Huștiu, să presupunem. – Și atunci eu, ce credeți că am făcut? Ei așteptară fără pic de curiozitate continu își dăduse seama că nu-i interesa cîtuși de puțin, însă în acel moment nu era pregătit pentru a se opri. El avansase c la d4, atacînd astfel nebunul lui Mardare pentru a-l determina să plece. Se înțelege însă că Mardare i-a ghicit intenția. acceptat, a dat nebunul pe cal. Abia acum partida devenea interesantă, echilibru, deși nu se schimbase vizibil, își mo structura, calitatea, Mardare luptînd cu doi cai contra nebun și cal... În timp ce vorbea avea dinaintea ochilor tabla d

SeniorERP - Contabilitate

Sistem integrat de gestiune contabilitate, logistica, vanzari.
www.seniorep.ro/Contabi...

Audit financiar si intern

Audit, Contabilitate, ConsultantA Due diligence, Fuziuni, Divizari
www.expertus.ro

Potentia Tare. Foarte Tare

Efect in 15 min
Natural 100%
Recuperare rapida.
Partide multiple
www.prov-pills.ro

Crema Pentru Hemoroizi

Tratament de succes complet natural
Crema cu efect garantat in 48 de ore
tratament-hemoroizi.com

Colon Cleanse

Reteta Pentru o Sanatate Perfecta Si Liniste Sufleteasca.
www.wellnessplusint.com

și acum, rememorînd, împreună cu imaginea meticulozității sale de atunci în a o reproduce, a minuțiozității maniacale cu care le-o descria“.

Descrierea aceasta întreprinsă de nefericitul locutor continuă pe încă două pagini, lent desfoliate de Petru Cimpoescu. este însă comic și nu vine, ca în Simion Iftnicul, din ruptura de registre, al personajului prea implicat și al naratorului ironic cu ochiul. E dramatic. Scena de față îmi pare o scenă-cheie. În relatarea jalnică a bărbatului îndrăgostit de stag rîndul ei, îl iubește (urmărindu-l inițial cu maximă atenție) ghicim drama cuplului imposibil de constituit. Adam povestește la nesfîrșit blestemata sa partidă de șah – iar diforma, monstruoasa lui relatare nu mai poate fi întreruptă (paranteze de luciditate reflexivă („Sînt jalnic, sînt stupid, sînt lamentabil, își spunea, văzînd-o cu capul căzut peste ce se putea opri, nu știa nici el de ce.”) sau prin distanțări operaționale pe care, vai!, numai naratorul impersonal din a d romanului le mai poate face: „Cei doi se resemnaseră, parcă ar fi știut că nu va mai termina niciodată, fuseseră prinși capcană, așa își vor termina zilele, ascultîndu-l“). Cum se va încheia totuși această atît de ridicolă și revelatoare scenă „cuceritorului“ logoreic și a îndrăgostiților stîngaci asistați de un al treilea? Printr-o fisură deodată apărută, de abisali personajelor, specifică mai curînd romanelor lui Nicolae Breban: „Într-o pauză în care nu-și amintea prea bine mutar Iunia îi spuse lui Huștiu: – Azi m-am îmbrățișat cu Adam lîngă groapă... Și continuă explicînd întîmplarea, astfel că să tacă, iar cînd ea termină, lui îi veni ușor să facă uitată povestea partidei sale cu Mardare. Au putut vorbi apoi des puțin, temători, cum ar mai înota cineva care a scăpat dintr-un vârtej – frica, groaza de înec încă nu i-au trecut“.

Firesc developează așadar drama a două personaje de a nu putea atinge, în ceea ce ar fi trebuit să fie întîlnirea vieții firescul. Pentru a contura această imposibilă apropiere și a duce lucrurile către deznodămîntul tragic, Petru Cimpoescu galerie întregă de personaje așa-zis secundare, cu un anume rol în desfășurătorul epic, dar și de o varietate și o exp. tipologică remarcabile. Ținîndu-se de coordonatele realiste, autorul nu va căuta să pună tușe prea groase, care să scl romanului său. *Firesc* rămîne o proză realistă și personajele care îl traversează sînt, în primă și ultimă instanță, niște obișnuiți. Dar sub un anumit unghi de focalizare, trăsăturile individuale și comportamentul cotidian al „oamenilor mur redispuși cu totul altfel. Cîte siluete, atîtea figuri greu de uitat; și cîte figuri de personaje, tot atîtea experiențe personale sociale, ce așteaptă să fie scoase la lumină.

Efortul și reușita romancierului sînt de a înscrie fiecare secvență, aparent dispartă, într-un tablou de mai mari dimensiuni cursul general al întîmplărilor. Sonia, nevasta destul de picantă a mecanicului-șef Budu, are bucurii adulterine cu mai noastră cunoștință, inerțialul Adam. Tamara, logodnica acestuia din urmă, își încearcă șansa la București, crezîndu-se Budu, bărbatul impotent de o mare volubilitate compensativă, plănuește să se sinucidă și face tot felul de preparative sfîrșitului. Acesta, pînă la urmă, va veni: dar nu la un actor de provincie ca el, ci la o tînără de cuvînt ca Iunia Poena om și mai „obișnuit“, mai „simplu“, își bate capul cu învătătura, deși este aproape bătrîn și are mai multă experiență toți inginerii aceștia tatonanți și ezitanți. Neagoe, primul pe scara ierarhică în acest peisaj cu sonde petroliste și cu soi psihologice, rezolvă de obicei lucrurile și situațiile, oricît de complicate ar fi ele: mai puțin pe acelea ce se vor lega, ir o traiectorie ducînd către deznodămînt.

Ceea ce ar fi putut însemna o colecție de portrete și o succesiune de schițe e însă, de la bun început, un roman, și în puternic. Perspectiva întregului se întrezărește în suita detaliilor „anodine“, în cîmpul lor de forță; iar amănuntele care privirii unuia sînt aduse, din urmă, de către curiozitatea reconstitutivă a altuia. Cel mai lipsit de scrupule personaj din abjectul dostoevskian poreclit Robotu, este numai detonatorul sfîrșitului tragic; dar drama întregă devine posibilă, apoi inevitabilă printr-o minuțioasă organizare epică a neștiinței de a-ți trăi viața.

Petru CIMPOEȘU

Firesc

Ediția a II-a, revăzută, Editura Polirom, Iași, 2010, 304 p.

Etichete: [Petru CIMPOEȘU](#), [Firesc](#)

Recomanda articolul prin:

COMENTEAZA ARTICOLUL

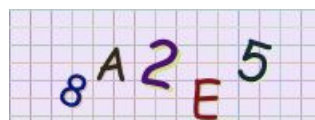
Comenteaza si tu

Nume:

Subiect:

Comentariu:

Completați codul din imaginea de mai sus (*):

COMENTEAZA ARTICOLUL

CELE MAI CITITE ARTICOLE

„Instinctul rebel antiierarhic și antiinstituțional trăiește“ (I)

DIN FOIȘOR. Liviu Lucaci, om de teatru și literat

În „satul global“ al cărților

Scrisoare deschisă adresată Preafericitului Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

BIFURCAȚII. O carte de istoria matematicii

CELE MAI COMENTATE ARTICOLE

„Instinctul rebel antiierarhic și antiinstituțional trăiește“ (I)

BIFURCAȚII. O carte de istoria matematicii

DIN FOIȘOR. Liviu Lucaci, om de teatru și literat

Scrisoare deschisă adresată Preafericitului Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

MUZICA. Ausonia explorează Transilvania barocă

CELE MAI RECENTE COMENTARII

persoana

Vesti bune

dépité

BOR in primejdie

cateva cuvinte despre tema abordata

PARTENERI OBSERVATOR CULTURAL

